UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Lxxxvij. probat q[uod] viduis, orphanis, oppressis, ep[iscopu]s debet dare subsidium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

bus ſuccederēt ab inteſtato: niſi de mandato epi egiſſent cauſas pauperum. Jo.de fan.

¶ Caſus. Hic ponitur ſeptimus articulus, in quo repetit Gra. illud.c. apl'ice regl'e ſcʒ opʒ epm̄ nō eſſe cupidū, et turpis lucri ſectatorē, qđ de omnibus clericis generaliter eſt intelligendum.

Peruenit. ¶ Caſꝰ. Quidaʒ epi, clerici vel monachi poſſeſſiones laicorūʒ cauſa cupiditatis conducebāt cum ſue poſſeſſiones eis ſufficerent, ⁊ procurationes ſeculariuʒ negocioꝝ propter lucrū ſuſcipiebāt, officia ſua penitꝰ dimittētes. precepit ergo concil'. Calcedo. ne hoc decetero fiat: excepta legitima tutela vel cura miſerabilium perſonarū, quam clerici ſuſcipe debent ad iuſſionem ſuorū epiſcoporū. et quicunqꝫ contra hoc ſtatutum fecerit, debet excōmunicari.

a ¶ Conductiones. Cōtra, extra de deci. ca. dilecti. nam ibi non reprobant monachi qui habent terras ad firmam. ſed dic ꝙ illud eſt cum ſua eis non ſufficiūt: † vel cuʒ ipſimet excolunt non vt inde plus lucrentur, ſed vt de fructibus viuāt. Adeo autem hoc prohibet clericis, ꝙ ſi propter hoc deprehendantur in fraude, non ſubuenitur eis. extra ne cleri. vel mona.c. ſacerdotibus.

Monachi pñt terras ad firmā habere.

† Adde qđ le. et nota. ex̄ ne cleri. vel mo. ca.ij. et xvj. qōe iij. placuit. archidia.

b ¶ Cauſas. De hoc notaui.xv.q.ij.in ſumma.

c ¶ Auaritie. nam propter neceſſitatem bene poſſent. xvj. diſt.c.ij.

d ¶ Tutelas.j.diſt.lxxxviij.ca.vlti.contra.xxj.qōe.iij. cyprianus.contra. Sed illud cypriani de teſtamentaria tutela ſiue datiua: hic autem de legitima tutela intelligitur. Item.xvj.queſtio.j.generaliter.contra. Ad hoc dic ꝙ clerici non coguntur recipere aliquam tutelam: poſſunt tamen legitimam recipere tutelam ſi volunt: vt hic dicitur. et eſt hoc priuilegium clericorum, ꝙ licet ipſi poſſunt ſuccedere alicui ab inteſtato: non tamen tenentur recipere tutelam: licet al's illud obtinet: vt inſtitu. de legi.pa.tu.§.j. Sed epiſcopus vel monachus etiam volens non poſſet recipere legitimam tutelam. in autent. de ſanc. epiſc.§.deo amabiles. Uel dic ꝙ illi auten. preiudicatur per canonem iſtum vt epiſcopus et monachus ſi velint poſſint recipere legitimam tutelam, ſed non datiuam vel teſtamētariam, ſed ad tutelam miſerabilium perſonarum omnes clerici ſiue monachi † tenentur: vt lxxxviij.di.ca.j. et ca. eps gubernationem.

Tutela eſt triplex.

Tutelā nō tenentur clerici recipe.

e ¶ Correctioni.i.ſuſpenſioni. Lau.

† vt hic et.§.p:xi. dictū ē de monachis itelligo cum determinatiōe eiꝰ qđ habet.xvj q.j. qui vere. et ca. monachi a mōaſterio. arc.

PEruenit ad ſanctā ſynoduʒ q̄a de his qui in clero cōnumerant: q̄dā ꝓpter turpis lucri gratiā, alioꝝ poſſeſſionū cōductionesᵃ, et cauſasᵇ ſeculariū negocioꝝ ſuſcipiūt: ⁊ a ſacris officijs ſe ꝑ deſidiā ſeparāt: ad domos autē ſeculariū cōcurrūt: ⁊ ſubſtantiarū eorū gubernatiōes auaritieᶜ cauſa ſuſcipiunt. Decreuit igit̄ ſancta ⁊ vniuerſalis ⁊ magna ſynodꝰ neminē horuʒ deinceps, hoc eſt epm̄ ſiue clericū aut monachū conducere poſſeſſiones, aut miſceri ſecularibꝰ poſſeſſionibꝰ poſſe: niſi forte qui legibꝰ ad minoꝝ etatis tutelasᵈ ſiue curatiōes inexcuſabiles attrahuntur: aut cui ipſiꝰ ciuitatis eps eccleſiaſticarū rerū cōmiſerit gubernacula: ⁊ orphanoꝝ ac viduarū que indefenſe ſunt: aut earū perſonarū maxime que eccleſiaſtico indigent adminiculo, ꝓpter dei timorē. Si quis vero tranſgreſſus fuerit hec precepta, eccleſiaſtice correctionіᵉ ſubiaceat.

Vidnis. ¶ Hec diſtinct. diuiditur in tres partes: in quarū prima probat per ſex authoritates ſanctorum patrum ꝙ viduis et orphanis debet ſuſtentationis beneficiuʒ preberi ab eccl'ia. Secūda ibi: libertos. Tertia ibi: ſi expoſitus. Jo.de fan.

¶ Caſus. Supra dictū eſt ꝙ epiſcopus debet eſſe liberalis: ſed quia hoc nō ſufficit niſi miſerabiles perſonas tueatur, ideo ſubiungit hāc.lxxxvij. diſtin. in qua oſtendit ꝙ epiſcopi debent defendere viduas et miſerabiles pſonas, et etiā libertos qui ſunt eccleſie commendati.

† al's gerūtino.

f ¶ Uiduis. In hac diſtinctione. lxxxvij. oſtēdit magiſter ꝙ viduis et pupillis, libertis ⁊ oppreſſis tenetur prelatus patrocinium impendere, ⁊ etiam manumiſſos defendere. Ad vltimum ſubiūgit de expoſitis.j.e.capi.vlti.

Oppſſis dʒ ꝑlatus patrocinari.

¶ Diſtinctio.lxxxvij.

VIduisᶠ aūt ⁊ orphanis eccleſie ꝑſidiuʒ iploratibus, epi debēt adeſſe: ⁊ contra iproboꝝ violentias ꝓtectionis patrociniū eis negare non debent.

Unde Gelaſius Gerōtio ‡ ⁊ Petro epiſcopis.

¶ Implorātibus patrocinia epiſcopi debent adeſſe.

LIcetᵍ oībus de nobis ſperantibus nō debeamus inquātum poſſumꝰ nos denegare, plus tamēʰ viduarum ⁊ orphanoꝝ cauſas ⁊ impēſius ducimus exequendas quas tueri a nobis vel ab omnibus diuina manifeſtat aſſertio. Item Anaſtaſio epō.

¶ De eodem.

DEfenſionis ꝓprie deſolatis auxilio, et q̇ ſuis actibꝰ adeſſe ꝑ etatꝫ īfirmitate nō pñt, exoratū pōtificē decet ſubuenire: qꝛ pupillisⁱ ⁊ viduis tuitionē etiam diuinitas

Licet. ¶ Caſus. Quedaʒ vidue et quidā orphani conqueſti ſunt Gelaſio pape de violētia quorundam: vnde precipit duobus epis, ſcilʒ Petro ⁊ Geruntino vt eas perſonas tueantur. Et ꝙ hoc facere debent, probatur aſſertione diuina.

g ¶ Licet.xj.q.j.chriſtianis.

h ¶ Plus tn̄. Not. ꝙ etiā cauſe pauperū ⁊ oppreſſorū et peregrinoꝝ ſpectāt ad eccl'iam: vt.xxiiij.q.iij.ſi q̄s de potētibꝰ. ⁊ ca. ſequē. ⁊.§.c.pri. ⁊ ex̄ de vb.ſig.ſup q̄buſdā. in fine. ſpectāt etiā ad iudiciū regis: vt.xxiij.q.v.regum. ⁊ ca. adminiſtratores. Similiter viduis et pupillis cōceſſit imꝑator magnū priuilegiū: ſcʒ ꝙ aliq̄s nō poſſit illos trahere ad iudiciū ex̄ ꝓuinciā: ipſi tamen pñt alios trahere. C. quando impe. inter pup. ⁊ viduas.l.vna. Uidua eſt q̄ etiā maritū nō habuit. ff. de verb.ſigni.malū. §. viduam. Pupillus eſt qui infra pubertatē deſijt eſſe in patris poteſtate. ff. eo. pupillus. rñ.j.

Uidue ⁊ pupilli ſunt circa forū ꝓuilegiati.

Uidua. Pupillus.

DEfenſionis. ¶ Caſus. Maximꝰ et ianuariꝰ clerici paruuli deſolati erāt auxilio parētū ⁊ ꝓpinquoꝝ: qui cū non poſſent violētias quorūdā ſuſtinere, Gelaſio ſunt ꝯqueſti. Precipit ḡ Gelaſius Anaſtaſio epō vt eos tueat̄ a violētia iproboꝝ: cū diuina auctas hoc ꝑcipiat.

i ¶ Pupillis. Pupillo tu eris adiutor.

a Executionis. Id eſt defenſionis.
b Commenta. Id eſt fraudes.
c Quiſquis. Remedia. Argu. q̄ debeat q̄s de hoc de quo certus eſt vel ſecurus, puilegiuꝫ ro.ſe. impetrare: vt hic elicit̃: cū oēs teneamur defendere, tales ſpecialius. ar. ex̃ de teſti. licet vniuerſis. ar. diſ. xxiij. quāq̄. Lau.
d Nos. Ut tamen primo coram ſuo iudice deferat̃ querela. ex̃ de foro cōpe. ex trāſmiſſa. ꝛ in defectum iudicis ſecularis.
e Animoſitate. In bona ſignificatione ſumitur al'as in mala. lxv. diſt. ſane.
f Diuine retributiōis. Qꝛ nullum bonū irremuneratuꝫ. de peni. diſtinc. iij. piuum eſt. nec aliqđ malū impunitum. de peni. di. j. nullꝰ. et eſt ſi. lxxxj. di. ca. pen.

Aïoſitas q̄ñq; in bonā, q̄ñq; ī malā ptem ſumit̃.

iuſſit ipēdi. Et iđ Maximo et Ianuario, clericalis officij, q̄ ſe ſolatio parētū vel ꝓpinq̄rū aſſerunt deſtitutos, auxiliū ex nr̃a delegatiōe p̄ſtabis: vt aduerſꝰ iprobitates aduerſariorū ſuorū ꝓtecti, tue executionis [a] niſu noxia commēta [b] nō ſentiant. Itē Leontio ꝛ Petro epis.

De eodem.

Quiſq̄s in negocijs ſuis nr̃i nois itercessiōe ſperat ſibi remedia [c] poſſe ꝯferri: prona nos [d] conuenit animoſitate [e] preſtare. Item Honorio epō.

De eodem.

Diuine retributionis [f] memor ad pōtificalem cōſcientiā nō ambigas ptinere, egētium cōmodis piam ſolicitudinem non negare. Item Fortunato epō.

Tueatur eccl'ia quos in ſui defenſione ſuſcepit.

Irreligioſuꝫ [g] prorſus ꝛ execrabile iudicamus ſi q̄ſq; clericos vel extraneos in ſua tuitiōe ſuſceptos, nō oī fide [h] et tota animi ſui educauerit ſctitate. Ac cum olympius diaconꝰ dilectionis tue, felicis atq; olympij ſuggerat̃ auunculus: eiuſq; paruulos [i] tutele vice ſuſcepit nutriēdos: vltra latrociniū eē iudicamꝰ q̄ eos boniſculis parentū (ſicut aſſerunt) reliq̄t extorres: alia retinendo, alia contra leges [k] et iura vendendo.

Item ex concilio Auraſico.

Confugientes ad eccleſiam extrahere non licet.

Eos q̄ ad eccl'iam [l] cōfugiūt, tradi nō opꝫ: ſꝫ loci ſcti reuerētia et intercesſiōe defendi. Si q̄s autē mancipia clericoꝝ ꝓ ſuis mācipijs [m] ad eccleſiā ꝯfugiētibus crediderit occupāda: ꝑ oēs [n] eccleſias diſtrictiſſima damnatiōe feriatur. In eccl'ia q̄q; manumiſſos, ꝛ ꝑ teſtamentū [o] eccleſie cōmendatos ſi q̄s in ſeruitutem vel obſequiuꝫ vel ad colonariā cōditionem reuocare tentauerit: aīaduerſione eccleſiaſtica coerceatur [p].

Item ex cōcilio Agathenſi.

In libertate eccleſia tueatur libertos.

i Kreligioſuꝫ. Caſus. Olympius diaconus ſuſcepit curaꝫ duorū ſuoꝝ nepotum: ſcꝫ Felicis et Olympij. Sed cū deberet res illoꝝ fideliter adminiſtrare, parteꝫ illarum rerū vēdidit, et partem ſibi retinuit. quare papa precepit epō Fortunato vt eos defendat, et omnia eis reſtitui faciat.

Adde ad hoc gloſ. in autent. pbr̃os. C. đ epiſc. ꝛ cle. et iſti. đ excuſa. tuto. §. idē i militē. no. bar. i. l. legitimas. §. fi. ff. đ legi. tut.

g Irreligioſum. Per hoc ca. ꝛ. ſ̄. proxi. diſ. peruenit. colligit̃ q̄ clericus bene pōt legitimā tutelam ſuſcipere, ſed ꝛ etiam extranearū perſonarum ſi vult. Lau.
h Non omni fide. Et ita videtur q̄ tutor teneat̃ etiā de leuiſſima culpa. C. de peri. tut. ꝛ cu. tutoribus. Argu. cōtra q̄ ſcꝫ non teneat̃ niſi de leui. C. arbi. tu. quicq̄d. Et qđ dicit fide, eſt arg. ꝯ̄ perfidos aduocatos q̄ plena fide clientulos non defendunt. ar. ij. q. iij. §. notandum.
i Paruulos. No. q̄ ſi minor ledatur in cōtractu, habet actionem aduerſus dantē ꝛ accipientem. C. ſi tut. vel cur. inter. l. etiā. ſi vero ledat̃ in iudicio, hꝫ actionem aduerſus tutorē tm̄. C. de iudi. ꝓperandum. in fi. Sꝫ ꝯ̄ ff. de mino. l. etiā. §. j. Sed illa lex properandū, intelligit̃ q̄ñ tm̄ circa inſtantiam iudicij leſus eſt. Illa. l. etiam, in principali cauſa loquit̃, cum reſtituat̃ in iudicijs minor: vt. ff. de mino. etiam. §. ex cauſa. ꝛ. C. ſi aduerſus rem iudi. per totum. Io. imo etiam reſtituitur minor etſi contumax fuerit: vt. ff. de mino. l. minor etiam. B.

Ar. ꝯ̄ ff. de minori. in cāe. ij. i pnc. ſed non ob. q: illud itelligit̃ q̄ñ ꝯ̄ eū dē hꝫ ordinariū auxiliū et extraordiariū: ſecꝰ ſi ꝯ̄ diuerſos. Archi.

k Contra leges. C. de predi. mino. per totum.
Eos. Caſus. Hoc ca. diuiditur in tres partes. In prima dicitur q̄ illi qui ad eccleſiā confugiūt propter loci reuerentiam debent ab eccleſia defendi. In ſecunda dicitur q̄ ſi quis mancipia eccleſie occupauerit propter ſua que ad eccleſiam cōfugerunt, excōicari debet. In tertia dicitur q̄ ſi quis vult reuocare in ſeruitutem vel ad obſequiū vel ad colonariam cōditionem manumiſſos in eccleſia, ꝛ eccl'ie cōmendatos, cenſura eccleſiaſtica coerceatur. Secunda ibi: Si quis aūt. Tertia ibi: In eccl'ia.
l Ad eccleſiaꝫ. .j. xvij. q. iiij. reum.
m Mancipijs. de iſtis manumiſſis ab eccleſia vel de cōmendatis eccleſie dicit Hug. q̄ ſi poſtea impetrantur ſuper libertate, ipſi coram eccleſiaſtico iudice debent reſpondere. vnde ꝛ ſi quis eos detinens nollet reſpondere niſi ſub ſeculari iudice, poſſet ſtatim eccleſia ipſum excommunicare. Si vo non eſt manumiſſus in eccleſia, tunc primo debet cōueniri qui eos moleſtat, ſub ſeculari iudice. et ſi non vult ſatiſfacere per eum: tunc eccleſia eum compellet excommunicando vel alio modo. Laurē. dicit q̄ vbicūq; manumittantur, niſi manumittantur in eccleſia vt clerici fierent: vt extra de ſer. non or. ca. j. in parte deciſa: q̄ ſemper primo conueniendus eſt qui eis litem facit, ſub iudice ſuo ſeculari. Ioan. niſi hoc forte faceret laicus in fraudem. extra de iure patro. relatum. §. ad hec. B. Sed quero ad quid ergo eccleſia recipit libertos ſub protectione ſua: cum illud ius ſit in alijs omnibus q̄ ſi aliquis non poteſt habere iuſtitiam coram iudice ſeculari, accedit ad iudicem eccleſiaſticum: vt extra de foro competen. ex tranſmiſſa. Uidetur ergo q̄ liberti ſpectent ad iudicium eccleſie: vt. xj. q̄ōne. j. chriſtianis. Uel dic q̄ licet iſte perſone et alie de quibus hic agitur, recipiantur ſub protectione eccleſie: non tamen eximuntur a iudicio ſeculari: vt extra de priuileg. recipimus. ꝛ eſt expreſſum in iudicijs. extra de foro competen. ex tenore.

Manumiſſi in eccl'ia vbi ſūt cōueniendi.

q̄dam eīm manumittunt in eccl'ia: charta manumiſſionis legitur in ſbone. iiij. đ. nulla. et tale generalr̃ eccleſia defēdēt ſm̄ h.

n Per oēs. In vna excōmunicet̃, in alijs denūcietur. Si dicis q̄ nemo pōt pluries excommunicari: dic vt not. iij. q. iiij. ca. vlt. ꝛ extra de ſen. excom. officij.
o Et per teſtamentum. ex̃ de ſer. non or. ca. j.
p Coerceatur. Niſi admonitus ſatiſfaciat. et eſt argu. hic q̄ omne crimen eſt eccleſiaſticum. xxxv. q̄ōne. vj. epiſcopus in ſynodo.

Crimē q̄ōlibet ē eccl'iaſticum.

Libertos. ¶ Hec eſt ſcḋa pars diſtin. in qua dicit̃ ꝙ eccleſia debet libertos defendere: preſertim eos q̄ eius patrocinio commendantur. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hec duo cap. libertos. et liberti. vt dicit Beneueñ. loquuntur de libertis eccleſie commēdatis: quos ſi aliq̄s inuadere ſua authoritate voluerit, vel in ſeruitutē reuocare, vel bona eorum auferre conatur: ⁊ eccleſia et epiſcopus debent eos defenſare.

[margin: ij. ps.]

Libertos legitime a dominis ſuis factos ecclia (ſi neceſſitas exegerit) tueat̃: q̄s ſi q̄s ante audiētiā aut puadere, aut expoliare preſumpſerit, ab eccleſia repellatur.

Itē ex cōci. Toletano. iiij.

¶ A ſacerdotib⁹ defendant̃ liberti ne in ſeruitutē reuocent̃.

Liberti q̄ a q̄buſcunq; manumiſſi ſunt, atq; eccleſie patrocinio commendati exiſtunt, ſicut regule antiquorū patrū cōſtituerūt, ſacerdotali defenſione a cuiuſlibet inſolentia ꝓtegant̃, ſiue in ſtatu libertatis eorū, ſeu in peculio [a] quod habere noſcuntur.

Item ex cōcilio Toletano.

¶ Expoſitos defendat ecclia ſi q̄s eoꝝ calūniator extiterit.

Si expoſitus [b] ante eccleſiā cuiuſcūq; ſit miſeratione collectus, conteſtationis ponat̃ epiſtola: vt ſi is q̄ collect⁹ eſt intra decē dies [c] queſit⁹ agnituſq; nō fuerit: ſecur⁹ habeat [d] q̄ collegit. Sane q̄ poſt predictum tempus calumniator extiterit: vt homicida eccleſiaſtica diſtrictione damnabitur, ſicut patrum ſanxit authoritas.

¶ Diſtinctio. lxxxviij.

Prohibentur [e] ergo clerici cupiditatis negocia ſuſcipere, nō pietatis curā viduis ⁊ orphanis impendere.

Unde Melchiades papa.

¶ De eodem.

Liberti. a ¶ Peculio. Sed nūquid liber homo hʒ peculium? Nō: quia ſicut ſeruus non habet bona, ita paterfamilias nō habet peculium. ff. de verbo. ſigni. pater familias. ſed loquitur hic ſm tempus quo ſeru⁹ erat. vel peculium ſumitur hic improprie arg. C. de inoffi. teſta. l. vlti. ff. ad trebel. cogi. j. reſpon. De peculio autem ſerui qui manumittitur, hoc in ſumma notabis, ꝙ ſi manumittitur inter viuos, dominus videtur ei concedere peculium, niſi adimat expreſſe. Si autem in teſtamento libertas ei relinquitur, peculiū apud heredem remanet niſi expreſſe ei cōcedatur. C. de pecu. eius qui li. me. l. vna.

[margin: Pecu: liū fu⁹ hre pōt ʒ nō liber hō.]

Si expoſit⁹. ¶ Hec eſt tertia pars diſtinctionis, in q̄ ponit de infantibus expoſitis. Jo. de fan.

¶ Caſus. Queſitū fuit in concilio Toletano q̄d fieri debeat cum aliquis colligit puerū expoſitū ante eccleſiam. Et reſpondet ꝙ debet in publicum duci: vt cuiuſcūq; ſit ille puer, ſiue ſit dñs ſiue pr̄, veniat infra decem dies, et puerum recipiat, ſi autē poſt decem dies venerit, audiri non debet: ſed tanq̄ homicida punietur.

b ¶ Expoſitus. Exponitur autem aliquis a patre vel dño, vel ab extraneo. Si a patre vel dño: aut neceſſitate, vl' ſponte. Si ſpōte, nunq̄ poteſt recolligere eū poſtea nec enim ſuum dicere poterit quem pereuntem contempſit. C. de infan. expo. l. j. et. ij. Si neceſſitate, repetit quandocunq;: quia inuitus videtur expoſuiſſe. C. de infan. expoſitis. l. j. et in his caſibus locum non habet conteſtatio. q̄d tamen dixi de neceſſitate, videtur male dictum. nam dicit lex ꝙ ſi ipſe non poteſt eum alere, debet eum in xenodochium [†] mittere. C. de lat. lib. tol. l. vna. §. ſed ſcimus. Sʒ q̄d dixi, [‡] intelligas cum nullum talem locū inuenit et intelligas maxime hoc de filijs. nam de ſeruo videtur ꝙ potius debeat eum vendere q̄ exponere. et eſt iſte caſus in quo ſeruus habitus pro derelicto ſtatim in libertatem eripitur: vt. C. de lat. lib. tol. l. vna. in aut̃. de nup. §. hoc amplius. ⁊ §. multo magis. col. iiij. alias occupanti conceditur. Si autem ab extraneo, et ſciente domino vel patre, tunc locum habet quod hic dicitur. Si vero ignorante, ſemper poteſt repetere quādocūq; voluerit. C. de infan. expo. l. j. H. dicit ꝙ tantum vſq; ad. x. dies auditur pater in hoc caſu: quod verius credo: [†] quia de his que publice fiunt, non poteſt pretendi ignorantia: vt. xvj. diſtinc. quod dicitis. Idem poteſt dici quando pater propria voluntate expoſuit. Jo. Hoc teneas breuiter ꝙ ſi a patre infans exponitur vel ab alio eo ſciēte vel ratum habēte, ſtatim liberatur a patria poteſtate, ⁊ ſi dñs idē facit, ſeru⁹ ſtatim eripitur in libertatem, et libertus in ingenuitatem. Idē eſt ſi alimenta fuerint iſtis languentib⁹ denegata: aut ſi iſti languentes expoſiti fuerunt, cuiuſcunq; fuerint etatis: et qui eos ſuſcipiunt, non habent aliquod ius in ipſis: vt extra de infant. vel languen. expoſitis. capi. j. B.

[margin: Expo: nēs ſi: liū vel fuiſ an poſſe il lū recol ligere. Hoſpitale. ſcʒ de neceſſitate.]

[margin: † Adde de iſta q̄one et alijs in materia expoſitorum. no. i. l. j. ⁊. ij. per Albe. de roſa. C. de infā. expoſi. ⁊ gl. i. l. nemini. C. de epi. aud.]

c ¶ Intra decem dies. De his decē diebus dic ꝙ currunt a tēpore ſcientie, et ſunt cōtinui. et ſi in tali loco eſt ꝙ venire nō poteſt reſtituit̃ per clauſulam generalem: argu. ff. ex qui. cau. ma. l. j. Alij dicunt ꝙ ſunt vtiles: cum ſcilicet experiri poteſt. ff. de edi. edic. cnm ſer. et de diuer. et tem. pre. l. j. Si vero ille qui colligit, expendit aliqua in puero erudiendo in aliqua arte repetit a recolligente. C. de infan. expoſi. l. j. quod autem cauſa alimenti expendit, non repetit niſi in duobus caſibus: ſcilicet cum proteſtatus eſt. ff. de nego. geſt. neſennius. vel vbi collectus non vult ducere filiam ſuam in vxorem. C. de nup. patrem.

[margin: Expenſe circa infantē expoſitum facte, an poſſint repeti.]

d ¶ Habeat. Non in ſeruum. C. de infan. expo. l. vltima. et ideo dicitur iſte eum habere, quia alius iam non poteſt petere puerum: puer tamen bene recedet ab eo cum voluerit: et continebit epiſtola ſcilicet ꝙ ſi quis in eo aliquid iuris ſibi vendicet, exeat et probet eſſe ſuum: alias non crederetur ei. Argu. contra extra qui filij ſint legit. tranſmiſſe. vbi creditur patri et matri dicentibus aliquem non eſſe filium ſuum: quia non eſt preſumendū aliquem denegare filium ſuum.

[margin: Pater et mat̃ filiū denegare nō pſumunt̃.]

Prohibentur. ¶ In hac diſtinctione prohibetur cupiditas ⁊ mercatio omnibus clericis. Et diuiditur in duas partes: in quarum prima probat per decem authoritates ſanctorum patrum ꝙ clerici non debent eſſe mercatores. Scḋa ibi. Neq; apud. Jo. de fan.

¶ Caſus. Facta interpoſitione miſerabiliū perſonarū in hac. lxxxviij. diſt. redit Gra. ad ca. cupiditatis: cui⁹ cupiditatis negocia clerici ſuſcipere ꝓhibent̃: ſed nō ꝓhibent̃ opera pietatis orphanis ⁊ viduis impendere.

e ¶ Prohibentur. Facta interpoſitione de viduis et libertis et expoſitis, reuertitur in .c di. lxxxviij. ad propoſitum ſuum, ſcilʒ ad illud capitu. m: non cupidum. et oſtendit clericos cauſa turpitudinis et cupiditatis non debere opera exercere. tandem ſubijcit ꝙ nullus preſbyterum in teſtamento debet nominare tutorem. ⁊c.